

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט' אלול תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות יט.

דף היומי בהלכה: מסעיף ב' עד סעיף ד'.

מוסר: שמירת הלשון פרק י"א 'ומצווה זו' עד סוף פרק י"א.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

המוזמנים נדהמו: הקוואטר 'תפס יוזמה' והחליט להיות גם סנדק | גם קלרינט יכול להיות שדכן | 1718

הסיפור היומי

לאחר לבטים רבים החליט מוכר הדירה לזוטר
על גביית הריביות והקנסות, כדי שלא להיכנס
לחשש איסור ריבית. וראה זה פלא: באותו יום
כששב לביתו הוא קיבל הודעה מפתיעה...

מעשה נפלא שסיפר הגאון רבי פנחס וינד שליט"א

גומר את החודש, והרי הקנסות הללו עולים להון רב, ומאידיך, הרי הוא עצמו הפסיד 'הפסד מרובה' כשלא היו המעות בידו והוכרח לוותר על קניית דירה אחרת שעמדה על הפרק (ובכלל, הרגיש שהקונה איחר בתשלום כי ניצל את טוב ליבו שלא דחק בו להביא את הכסף, ורצה לפצות את עצמו עכ"פ בחלק מהסכום).

ועל הכל, חכך המוכר בדעתו, כי האף אמנם שהוסיפו בהסכם שהכל נעשה לפי כללי היתר עיסקא כדת וכדין, הרי הוא גדר לעצמו שאינו משתמש לכתחילה בהיתר עיסקא אלא כשאין לו ברירה, ובפרט שלא ברור לו שהקונה הרוויח בתקופה זו רווחים מנכסיו בסכומים אלו, ואולי עדיף לוותר על הריביות והקנסות כדי שלא להיכשל בחשש איסור ריבית.

התייעץ המוכר עם הגר"פ שליט"א כדת מה לעשות, והרב השיב לו: צדקו דבריך שלפי ההסכם על הקונה לפצות אותך בסכום נכבד, ובפרט שהפסדת הרבה מאיחור זה, אולם דע לך, שהמציאות מוכיחה שהמוותר מממונו כדי שלא להיכנס לחשש איסור, לא הפסיד לעולם, אדרבה כולם מרוויחים ורואים בחוש את הבטחת התורה למען יברכה ה' אלוקיך בכל משלך ידך. המוכר קיבל את הדברים, והחליט בדעתו שלא לגבות מהקונה

הגאון רבי פינחס וינד שליט"א סיפר מעשה נפלא שאירע לאחרונה והוא היה עד לו, בו נתקיימו דברי חז"ל שהנזהר בהלכות ריבית נכסיו מתברכים ועולים.

יהודי בעל בעמיו מכר דירתו לקונה, וקבע עמו זמן גמר פירעון לאחר כמה חדשים. הכוונה הייתה שהקונה יקח הלוואה (משכנתא) מהבנק על הדירה ובזה יגמור את תשלומי הדירה. הקונה היה אברך צעיר הדחוק בפרנסתו, וכדי לחסוך את התשלום שצריך לשלם ליועץ משכנתאות, החליט להוציא את המשכנתא בעצמו בלא היועץ. אלא שלא היה לאברך כל נסיון בדברים אלו, ולכן התאחרה מאוד קבלת הלוואה מהבנק, ורק לאחר שמונה או תשעה חדשים הצליח לקבלה וסיים את תשלומי הדירה.

והנה, בהסכם שנחתם בחוזה שבין הקונה והמוכר נקבע, שאם הקונה יאחר את תשלומיו בכמה חדשים יתחייב בזה לשלם קנסות וריביות, וכן היה נחשב כ'הפרת חוזה' מצד הקונה, וביד המוכר לבטל את כל החוזה והקניה.

כשגמר הקונה לשלם את כל הסכום, חכך המוכר בדעתו האם לתבוע מהקונה את הקנסות על איחור התשלום כפי שנקבע מתחילה בהסכם שביניהם. מצד אחד ריחם על הקונה שבקושי

שום סכום על האיחור, כדי שלא ליכנס לחשש איסור. וראה זה פלא, באותו יום כשחזר המוכר לביתו, קיבל הודעה שהקרקע שקנה בצפון הארץ לפני כעשרים שנה - וכבר התייאש מלקבל עליה היתר בניה - הוכשרה לבנות בה בניני מגורים, והוא קרוי לאסיפה דחופה שתתקיים בעוד כמה ימים כדי לאשר את תהליך הבניה. וכך ראה מיד את ברכת ה' בנס שנעשה לו עם

הקרקע, שכבר מזה עידן ועדנים נתייאש הימנה, ומהשמים סיבבו שבאותו יום שוויתר לקונה בגלל חשש ריבית, הופשרה הקרקע לבניה וזכה ברווחים גבוהים מאוד. ואילו היה מבקש את הכסף מהקונה, אולי היה מצליח להוציא ממנו סכום קטן וכאן קיבל לידי סכום גדול פי כמה וכמה, וכהבטחת התורה שיצליח בכל נכסיו. (באר הפרשה כי תצא תשע"ח)

פרשת השבוע

לפני שנים רבות הייתי מגיד שיעור בסקווירא. יום אחד נכנסתי ליטול ידיים סמוך לחדרו של האדמו"ר, לפתע הוא יצא מחדרו וניסה לפתוח עמי בשיחה. רמזתי לו כי איני יכול לדבר כעת, לפני 'המוציא'. דבר אחד נחרט בזכרוני מהרגע ההוא...

הרה"צ רבי אריה שכטר שליט"א, על האור הגדול שיזרח לעתיד לבוא מפניהם של הנעלבים ואינם עולבים

האור שיזרח מפניהם. הם לא יבינו מהו האור הזה, אבל אנחנו יודעים: האנשים הללו זכו להיות מן הנעלבים ואינם עולבים, הם שמעו את חרפתם ולא השיבו, כי לא כבוד עצמם היה חשוב להם אלא אך ורק כבוד שמים! הם לא רצו לצער את בורא עולם, גם במחיר של השפלה והתבזות, וכעת הגיע הזמן שכולם יראו בעיניהם את מעלתם הגדולה.

שומע חרפתו ואינו משיב - עשיר שבעשירים

ישנם שני מקומות ומועדים לתשלום מן השמים על מעשי האדם, לטוב ולמוטב: בעולם הזה ובעולם הבא. בעולם הזה משלמים בזול- הן על עברות והן על מצוות. אדם עבר עבירה- כשנפרעים ממנו בעולם הזה הוא מקבל קצת צרות ויסורים רח"ל, ובכך נמחקת לו העבירה. עשה מצוה- גומלים לו את שכרו בעולם הזה על ידי שנותנים לו קצת שפע ופרנסה טובה וכיוצא בזה, ובכך נמחקת לו המצוה. הוא כבר לא יוכל לדרוש עבורה שכר בעולם הבא, שהרי קיבל את שכרו בעולמו.

לעומת זאת בעולם הבא משלמים ביוקר - הן על מצוות והן על עברות. אם על מצווה אחת לא יספיק כל חלל העולם לשלם שכר וגמול, נתאר לעצמנו איזה עונש צפוי לאדם על כל עבירה, ה' ירחם.

והנה, במקום שמן השמים יפרעו מן האדם בעולם הזה על מעשה העבירה באמצעות יסורים וצרות רח"ל, הקב"ה בטובו מציע לנו דרך אחרת, חילופית: "כל המעביר על מידותיו- מעבירין לו על כל פשעיו". לא אסונות, לא מחלות, לא השתלת מח עצם, לא טיפולים כימותרפיים, ה' ישמור ויציל. בסך הכל מבקשים ממך דבר אחד: אם מישהו פגע בך- תעביר על מידותיך. זה הכל, לא יותר. האין זו עיסקה טובה? כלום יש עסקה משתלמת יותר מזו?

אדם שנפגע מן הזולת, יש בליבו עליו. זה טבעי לגמרי. קשה

למען יברכה ה' אלקיך (דברים כג, כ)

החפץ חיים אומר דבר נפלא: האדם ששתק והבליג וסבל על כבוד שמים, לעתיד לבוא הוא יאיר כאור השמש! כשיבוא המשיח יבואו כל הצדיקים לקבל את פניו, והנה כמה מן האנשים פניהם יאירו ויבהיקו באור גדול. מה פשר האור מיוחד הזה הזהיר מפניהם? זהו האור של "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים". כשתגיע השעה ויתקיים "קומי אורי כי בא אורך וכבוד ה' עליך זרח", הם יזהרו ויאירו כאור השמש - "כצאת השמש בגבורתו".

בשנים שלאחר קום המדינה היתה עליה גדולה של יהודי צפון אפריקה. השלטונות שיכנו את העולים החדשים במעבורות ובישובי ספר. התנאים היו קשים, העוני והצפיפות היו בלתי נסבלים, והיה צריך לבוא אליהם, לעודד אותם ולחזקם. הייתי אז אברך צעיר, ושלחו אותי לדרוש במושבים שבדרום הארץ.

הגעתי למושב ברכיה שבו שוכנו עולים חדשים מתונים, ומיד נכנסתי לרב המקום, הרב הצדיק רבי רחמים חי חוויאת הכהן זצ"ל, מגדולי רבני ג'רבה (הוא נפטר בגיל צעיר, פחות מבן שישים, ועל שמו נקראת ישיבת 'כסא רחמים'). אני זוכר שכשהבטתי בפניו נתקפתי פחד ובהלה: פניו האירו באור בוהק וזוהר; כמו אור שמסנוור את מי שמביט בו. משהו לא מהעולם הזה! פשוט לא יאמן!

לפני שנים רבות הייתי מגיד שיעור בחסידות סקווירא. יום אחד בשעת הצהרים, נכנסתי ליטול ידיים בחדר סמוך לחדרו של האדמו"ר. לפתע יצא האדמו"ר מחדרו וניסה לפתוח עמי בשיחה. רמזתי לו בתנועת יד שאיני יכול לדבר כעת, לפני ברכת 'המוציא'. מיד שב האדמו"ר לחדרו ונעל את הדלת. דבר אחד נחרט בזכרוני מהרגע ההוא: האור הגדול שבקע מפניו הבהיקים, כמו אלומת אור מסנוורת.

כך יהיה לעתיד לבוא. אנשים יביטו בחבריהם ויסתנוורו מן

שבעשירים! תודה לקדוש ברוך הוא שנתן לך את הכוח להבליג ולשתוק, ובד בבד תודה לאותו אדם שביזה אותך, שעל ידו התגלגלה לידך הזכות הגדולה הזו של "כל המעביר על מידותיו- מעבירין לו על כל פשעיו".

אין זה אומר שהאדם צריך להזמין לעצמו נסיונות. אף אחד לא מבטיח לנו שנעמוד בנסיון, ועל כך מבקשים: "אל תביאנו ליד נסיון". אבל אחרי שכבר יש נסיון, והאדם עומד בו בגבורה, עליו לרקוד משמחה ולהחזיק טובה לאותו אדם שהביא אותו לנסיון הזה.

חז"ל אמרו (שבת ל"ב, ע"א) כי: "מגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב". נשאלת השאלה: איזה דין יש לאדם שגרם לך להתמודד עם הנסיון של "הנעלבים ואינם עולבים", האם הוא מ'החייבים' או מ'הזכאים'?

התשובה היא: זה תלוי בך! אם לא עמדת בנסיון והשבת לו והעמדת אותו במקומו- הריהו בבחינת חייב, ועליו נאמר "מגלגלין חובה על ידי חייב", אך לעומת זאת, אם הצלחת לעמוד בנסיון ולא השבת חורפיך דבר, הרי ההוא שהעמיד אותך בנסיון יש לו בחינה של זכאי, שהרי בגללו התגלגלה לידך הזכות להיות מהנעלבים ואינם עולבים, עם כל הרווח העצום שנלווה לכך.

(מתוך 'אריה שאג')

לו לחייך אליו ולומר לו שלום ברחוב, כאילו שום דבר לא קרה. אבל אם האדם היה יודע איזו תועלת הוא משיג על ידי שהעביר על מידותיו, על ידי ששמע את חרפתו ולא השיב- הוא היה רץ אל האיש שפגע בו ומנשק ומחבק אותו, שולח לו פרחים ומודה לו אלף פעמים על כל מה שעשה למענו... הרי בזכות העבירו את כל פשעיו ומחלו לו על עוונותיו!

אמרו חז"ל (רות רבה ה', ט'): "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני- העני עושה עם בעל הבית". בודאי שהעני מצד עצמו חייב להכיר טובה לאדם שנתן לו צדקה. אבל אין זה אומר שנותן הצדקה יכול להרשות לעצמו להתנשא על העני ולהרגיש כאילו הוא המציל הגדול שלו!

מצוות צדקה היא מהמצוות החשובות ביותר. היא אחד מעמודי העולם, היא גדולה יותר מהקרבת קורבנות ומקרבת את הגאולה. אותו אדם זכה לקיים את המצווה החשובה הזו, אך בזכות מי נתאפשר לו לקיים את המצווה? בזכות העני! ואם כן עליו להתייחס אל העני כמי שזיכהו במצווה הגדולה הזאת. וכי קלה היא בעיניו?

כך גם במקרה שלנו אם מישהו מכפיש אותך ופוגע בך- הוא העני, הוא העלוב והמסכן. ואתה? תלוי איך תגיב. אם תנצור את לשונך ותבליג, אם תשמע את חרפתך ותשתוק- אתה עשיר

קול העם

אחי הגדול נזף בי: "בשביל מה אתה עושה דברים כאלו? נעמד לפני ציבור כל-כך גדול ומנגן... אתה בחור בשידוכים, מה יחשבו עליך?"... אבל אני לא הסכמתי אתו

גם קלרינט יכול להיות שדכן

ששה באותה עת בבית, לא אהב את זה. "אתה בחור בשידוכים", הוא אמר לי, "בשביל מה אתה עושה דברים כאלו? נעמד לפני ציבור כל כך גדול ומנגן... מה יחשבו עליך? אתה צריך לשמור על השם הטוב שלך".

לא הסכמתי עם דברי התוכחה שלו. הן לא עשיתי את זה כדי שכולם יראו אותי, אלא באמת חשבתי שאם השם חנני בכשרון נגינה, יפה להשתמש בו לכבוד הצדיק. היתה לי הרגשה טובה, שעשיתי דבר נכון, והנה בא אחי ומפקפק בזה.

אמי התערבה ואמרה: "מה פתאום זה יזיק לו בשידוכים? הוא עשה את זה לכבוד רבי שמעון בר יוחאי! להפך, בזכות זה יושפעו שפע ברכות וישועות, הכל לטובה, והישועה קרובה".

זמן קצר לאחר מכן עלתה הצעת שידוך טובה. הבירורים העלו כי מדובר בהצעה מצוינת. העניינים הלכו והתחממו עד שימים מספר אחרי ראש חודש, נסגר השידוך למזל טוב.

המחותנים השמחים ישבו ושוחחו ביניהם, ואבי הכלה אמר:

הכירונ למוסיקה עובר במשפחתנו בתורשה. אבי מנגן בחתונות ושובה את לב השומעים בנגינתו. כשהניגון שמח - הוא מקפיץ את כולם, וכשהניגון משתפך, אזי הלבבות משתפכים עמו. אני - אין לי שאיפות בכיוון. ברוך ה' זכיתי ללמוד בישיבה ולשקוד על לימוד התורה, אך מפעם לפעם, בהזדמנויות שונות, אני מנגן בקלרינט. גם השנה בל"ג בעומר, כשנסעתי למירון לקחתי עמי את הקלרינט. נכנסתי לאזור הציון, התפללתי, ובשלב מסוים עליתי על הבמה של התזמורת. היה שם מקרופון פנוי ואני ניגנתי לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

היו שם המון אנשים, אך אני לא ראיתי אותם. בניגוני התרכזתי במילים הקדושות, והרגשתי שבוה אני זוכה לעשות משהו לכבוד שמחת ההילולא. כאשר סיימתי, ירדתי מהבמה ופניתי אל מקום הציון לנצל את העת רצון.

כאשר שבת הביתה, סיפרתי לאמי שלקחתי אתי את הקלרינט וניגנתי לכבוד רבי שמעון. היא נהנתה מכך, אבל אחי הגדול

”החתן שלנו יודע היטב לנגן בקלרינט”.
”מהיכן אתה יודע על כך?” שאל אבי.
”שמעתי אותו בעצמי”.

וכאן סיפר המחונן: ”הייתי במירון וראיתי בחור עולה לבמה, מוציא קלרינט ומנגן. איך שראיתי אותו - שייכתי את הפנים שלו למשפחה שלכם. שאלתי את העומד בסמוך לי אם הבחור הוא אכן מהמשפחה שלכם, והוא אישר את השערתי. הוא גם אמר לי את שמו של הבחור, שם ששמעתי לא מזמן מהשדכן. ”מהרגע שהבנתי כי אותו הציעו לבתי, לא הורדתי ממנו עין.”

כאשר סיים את נגינתו, הוא קיפל את הקלרינט בעדינות, הניח אותו בקופסא, ירד מהבימה בפשטות ונכנס אל תוך הציון. ההתנהגות העדינה והאצילית שלו שבתה את לבי, ובאותו רגע החלטתי לברר עליו טוב יותר. ברוך השם, כמו שאתה רואה, הבירורים העלו רק טוב”.

בדיוק הדבר ממנו חשש אחי, הוא הדבר שקידם את השידוך. בזכות רבי שמעון בר יוחאי.

(גיליון השגחה פרטית)

יהלומים מגדולי ישראל

הקוואטר נכנס עם התינוק, ולתדהמת כל הנוכחים המשיך לצעוד עד ל...כסא הסנדקאות, ועלה והתיישב על הכסא כשהתינוק עדיין אחוז בידיו...

והפרט המרגש ביותר בסיפור: מי היה אותו תינוק, ולמה הוא זכה בזכות מה שהתרחש בברית שלו

שלו על פני...?!”.

”התינוק לא יפסיד כלל וכלל” - אמר לו הגאון - ”וזאת משום שזכות המצוה שלא לבייש יהודי, תעמוד לו כל ימי חייו, ובעזרת ה' יהפוך לגדול בישראל...”.

הפרט המרגש ביותר בסיפור הוא, ששמו בישראל של הרך הנימול נקרא ”אריה לייב”, וכבר משחר ילדותו הוא בלט בשקידתו המופלאה בתורה, ובמשך השנים, עלה והתעלה בתורה, יראת שמים ומידות נעלות, וצמח לאחד מגדולי הפאר של עולם התורה - הלא הוא הגאון רבי אריה לייב פינקל זצ”ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד! (אבי הבן היה הגאון רבי חיים זאב פינקל זצ”ל, בנו של הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ”ל, ראש ישיבת מיר).

(’אוצרות הפרשה’ שופטים תשע”ט מתוך ’אחת שאלתי’)

מעשה היה ב’אבי הבן’ שכיבד את אחד מגדולי התורה בסנדקאות בברית המילה לבנו, ובכיבוד ה’קוואטר’ כיבד יהודי פשוט. הקוואטר נכנס עם התינוק, ולתדהמת כל הנוכחים, המשיך לצעוד עד ל... כסא הסנדקאות, ועלה והתיישב על הכסא, כשהתינוק עדיין אחוז בידיו...

אבי הבן הביט מתוך אי-נעימות בעיניו של אותו גדול שהוזמן לסנדקאות, והלה סימן לו בעיניו, בשפת רמזים אצילית ללא הוצאת הגה מהפה - ’אל תעורר שום מהומות, תניח לאיש להיות סנדק’...

אבי הבן ציית להוראת הגאון, והניח לאיש להיות סנדק. לאחר הברית, אבי הבן ניגש לאותו גדול ושאל: ”ילמדנו רבינו - וכי טובת התינוק לא היתה שדווקא כבוד תורתו יהיה הסנדק

פינת חינוך

בכל שלב אנו מוסיפים עוד ועוד לרשימת הציפיות שלנו מהילד: שיידע להתלבש לבד, שיתנהג יפה, שילמד טוב. והשיא זה בגיל ההתבגרות, שאז הציפיות בשמים, והאכזבות בהתאם. וזה אסון!...

כלים פשוטים, זמינים וזולים שיובילו אתכם ליצירת תקשורת פתוחה וזורמת עם הילדים

| בקשר לקשר - מאמר המישי בסדרה מאת הרב פנחס ברייער שליט”א

על הסבלנות כנתון הכרחי, וכעת נמשיך בכלים נוספים להשגת מטרה נעלה זו.

במאמרים הקודמים עסקנו בחשיבות התקשורת הפתוחה והזורמת, והתחלנו לפרט על התנאים הבסיסיים ליצירתה. דיברנו

אהבה ללא תנאי

כשהילד נולד, האהבה כלפיו היא אהבה שמבוססת כל כולה על נתינה. הילד אינו מחזיר כלום, בחודש הראשון אפילו חיוך אינו נותן, ובכל זאת אנו מלאים באהבה ומסירות אליו. הנתינה היא הדלק שלנו, כיסוד שטבע הרב דסלר זצ"ל: "נתינה מולידה אהבה".

בהמשך, ככל שאנו מפתחים ציפיות, נכנסות למערכת הקשרים גם אכזבות. אצל אחד זה כבר בגיל חצי שנה, כשהתינוק שזה עתה הצטרף למשפחה אינו ישן 'לילה' והוא מעיר את ההורים מדי ארבע שעות, דבר שלא היה מקובל במשפחה אצל האחים הקודמים. יש כבר ציפייה, ויש אכזבה, והאהבה כבר אינה טהורה. התינוק גדל, ובכל שלב אנו מוסיפים לרשימת הציפיות עוד ועוד דברים: שיתלבש, שלא יצא מהמיטה, שילמד, שיביא תוצאות, שיתמיד וכו' וכו'. השיא מגיע בגיל ההתבגרות, שבו הציפיות הן בשמים, והאכזבות בהתאם.

וזה אסון! כי האהבה הבסיסית, הטהורה והאמתית עברה התניה למין סחר-מכר: כאילו שאני אוהב אותך, בתנאי ש... ובתנאי ש... אמנם ברור שהמציאות אינה כך. רק תראו מה קורה כשחלילה מתעוררת בעיה רפואית אצל הילד, או כל התמודדות אחרת, ההורים יוצאים מדעתם רח"ל מרוב דאגה ואהבה... אבל במבט של ילד זה נראה כך. הילד מרגיש שהוא מאכזב, שאינו ממלא את הציפיות, כשבנקודה פנימית בלב - כל אחד מאתנו מצפה שיאהבו אותו ללא תנאים, כפי שהוא, עם הפלוסים והמינוסים.

סגנון זה יוצר נתק, כשהילד עלול להרגיש כאילו בשל העובדה שהוא מאכזב - הוא אינו אוהב. אמנם אין קשר בין השניים; אנחנו

אוהבים אותו, על אף שאנו מצפים ממנו ליותר, אך היות שמטבע הדברים אנחנו מעבירים מסרים רבים יותר בעניין הציפיות שלנו מאשר בעניין אהבתנו אל הילד, ייתכן מצב שבו ילד, לאור הביקורת שהוא סופג, יחוש בלתי אוהב, וכתוצאה מכך ייסגר ולא ישתף וכו'.

הפתרון פשוט, זמין וזול: פשוט להשאיר תמיד ערוץ שבו הילד יראה במוחש, ולא רק בידיעה תיאורטית על המתרחש בלב ההורים - שהוא אוהב; ירגיש שהוא רצוי, ללא קשר לדרישות. ניתן לעשות זאת בעזרת מחוות קטנות וסמליות, כמו: אתה יוצא לקניות? תציע לו לבוא אתך ותקנה לו ממתק בחצי שקל... כשהוא יפתח זוג עיניים וישאל: "אבל אבא, למה?!" תענה לו: "כי אני אוהב אותך... כי אתה הילד שלי!"... כל זה - ללא קשר להערה שאמרת לו אתמול או תגיד לו מחר. הילד מרגיש ורואה שיש מקום שבו הוא אוהב... או - אתה חוזר הביתה, גש לילד, חבק אותו, ותוסיף משפט: "אני אוהב אותך כל כך, צדיק שלי"...

משפטים ומחוות אלו מרפדים, נותנים לילד להבין שיש כאן בסיס עמוק ויציב של אהבה, למרות האכזבות. לא מספיק שאנחנו יודעים בלב, וגם מרגישים שאנחנו אוהבים את הילד למרות הכל; הילד צריך לדעת ולהרגיש זאת.

הרווח הוא כפול: ראשית כל, הילד מבין שהכל מגיע ממקום אוהב. שנית, הוא גם יקבל את הערות, ואולי גם ישתדל ליישמן. במאמר הבא: שיתוף והתעניינות, איך?

לקבלת גישה להרצאה נפלאה של המחנך הרב פנחס ברייער "איך יוצרים אווירה טובה בבית" לחצו כאן

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע מדלגים חלק בראש חודש חלק מה'הלל'?

וכמו כן, יש אומרים שאין מברכים על ההלל בראש חודש, משום שלדעתם אין לברך על מנהג; וכן פסק השולחן ערוך. ויש אומרים שרק בציבור מברכים עליו. ויש אומרים שאפילו היחיד מברך עליו, משום שלדעתם ניתן לברך על מנהג; וכן פסק הרמ"א. אך אף לדעת הרמ"א, לכתחילה יש להחמיר לכתחילה כדעה שאין מברכים עליו ביחידות, ולקוראו עם הציבור. וראה עוד להלן בנוגע לקריאתו בציבור. [שו"ע תכב, ב, ומשנ"ב יב, יד, טו רטז]

מעיקר הדין אין חובה לקרוא את ה'הלל' בראש חודש, וזאת על פי דרשת חכמינו ז"ל על הכתוב: "הַשִּׁיר יְהִיָּה לְכֶם כְּלִיל הַתְּקֵדֶשׁ חָג" - "המקודש לחג (= שאסור בעשיית מלאכה) טעון שירה, ושאר מקודש לחג אין טעון שירה"; אלא שנהגו ישראל מימות עולם לקוראו. אולם, מאחר ואין קריאת ההלל בראש חודש אלא מנהג, מדלגים בו מ"לא לנו", עד "ה' זכרנו", וכן מ"אהבת", עד "מה אשיב"; לאות ה'היכר' שאין הקריאה חובה מן הדין.

באיזה מקרה משמשות הברכות 'ברוך שאמר' ו'שתבח' כברכות של 'הלל'?

וכמו כן, בראש חודש, אם הציבור הגיעו להלל, ולא יוכל לקוראו עם ציבור אחר, והוא עומד באמצע פסוקי דזמרה - יקרא עם הציבור; אך באופן זה, לא יברך על ההלל, כיון שיוצא ידי חובה בברכות 'ברוך שאמר' ו'שתבח'; ובכך יוצא אף ידי הדעה שאין מברכים על ההלל בראש חודש (ראה לעיל). ברם, בימים שבהם קוראים הלל שלם, שעליו מברכים לכל הדעות, אסור לעשות כן, כדי שלא להפסיד את הברכות.

מי שאיחר לבית הכנסת, ולא יוכל לקרוא 'הלל' עם ציבור אחר לאחר מכן, וכשהציבור הגיע להלל הוא עדיין לפני התפילה, או עומד בין ברכת 'שתבח' לברכת 'יוצר' - יקרא הלל עם הציבור. ומי שאין לו ציבור לקרוא עמהם, אם יש במחיצתו שני אנשים - אפילו קטנים, שהגיעו לחינוך - יבקשם לענות אחריו ב'הודו' שבהלל. ודינים אלו אמורים אף בנוגע לימים שקוראים הלל שלם, אולם בראש חודש יש בכך מעלה נוספת - שבקריאה בציבור, או כעין קריאה בציבור, יוצא ידי הדעה שאין לברך אלא בציבור (ראה לעיל).

[שו"ע תכב, ב, ומשנ"ב טז ריח; ביאורים ומוספים דרשו, 19-20]

האם מותר לדבר בין שחרית ל'הלל'?

ויש אומרים, שלהלל יש שייכות מסוימת לתפילת שחרית, ולכן לכתחילה יש להסמיך את קריאתו לשחרית, וכנהוג, שקוראים את ההלל מיד לאחר חזרת הש"ץ של שחרית. ומטעם זה גם אין לאכול בין שחרית להלל, אך מי שנצרך לאכול מטעמי בריאות, אינו צריך להקפיד על כך אפילו משום 'מידת חסידות'. ויש אומרים שאין להפסיק בדיבור בין שחרית להלל, אך רבים חולקים ומתירים.

חכמינו ז"ל דרשו מהפסוק שב'הלל': "מְזַרְח שְׁמֵשׁ עַד מְבֹאֵה מְהַלֵּל שֵׁם ה'", שזמן קריאת ההלל (מלבד ההלל שקוראים בליל פסח) הוא מהנץ החמה ועד לשקיעתה, כלומר, במשך כל היום. ומכיון שלמדו דין זה מ'מזרח שמש', יש להחמיר שלא לקוראו אלא מהנץ החמה ואילך, ולא מעלות השחר; ומה גם שהזמן שמעלות השחר ועד לזריחת החמה נחשב אצל הבריות ללילה, (ועוד, שרוב האנשים אינם בקיאים בדיוקי הזמנים); אך בשעת הדחק, ניתן לקוראו מעלות השחר ואילך.

[ביה"ל תכב, ב, ד"ה וקורין; ביאורים ומוספים דרשו, 12-13]

* מי ששכח 'יעלה ויבוא' בשחרית ובמנחה של ראש חודש, צריך לחזור ולהתפלל. אך אם נזכר לפני שאמר את שם ה' של סיום ברכת 'רצה' - יאמר יעלה ויבוא, וימשיך באמירת 'ותחזינה' כרגיל. וכן אם נזכר לאחר שאמר את שם ה' - יאמר "למדני חקיך", ויאמר יעלה ויבוא, וימשיך כרגיל. אך אם נזכר לאחר שכבר אמר "המחזיר" - יאמר יעלה ויבוא בין "לציין" ל"מודים". ואם נזכר רק לאחר שהתחיל ברכת מודים, ולו באמירת המילה "מודים" - יחזור לתחילת ברכת רצה. ואם נזכר רק לאחר סיום התפילה, עליו לחזור ולהתפלל. ובשחרית - אם לא נזכר בכך עד שהתפלל מוסף, יש אומרים שבימות החול, יתנה שאם אינו מחויב לחזור ולהתפלל, תהיה תפילה זו לנדבה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

דייר ש'ביטל את רשותו' לגבי דיירי החצר וחזר בו - האם יכול לשוב ולבטלה בשבת?

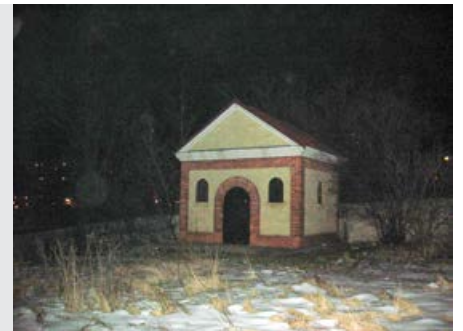
בחצר, ולא כשמכניס מהחצר לביתו, כיון שבפעולה זו אינו נראה כרוצה לשוב ולהחזיק בחצר, שהרי אדרבה, מסלק חפצים ממנה לרשותו. אולם, רבים סוברים שאף בהכנסה מהחצר לבית הריהו נחשב כמחזיק בחצר, כיון שמשתמש בחצר ומכניס ממנה לרשותו ולצורכו כמנהגו לפני הביטול. ואם שב לאחר מכן וביטל את רשותו - יש אומרים שהביטול מועיל, ויש אומרים שבשבת זו אינו יכול עוד לבטל את רשותו.

[שו"ע שפא, א, משנ"ב ב-ג, ושעה"צ א רג; ביאורים ומוספים דרשו, 4 ר"ד]

דייר בחצר, ה'מבטל את רשותו' בחצר, דהיינו את חלקו היחסי בה, לגבי יתר דיירי החצר - אינו צריך להשתתף בפת העירוב, אך לו עצמו אסור לטלטל חפצים מביתו לחצר, ולהיפך. ואם עבר וטלטל במכוון (ולא בשגגה) - הרי זה חוזר בו מביטולו, כיון שנראה כמי שחוזר ומחזיק ברשותו, וממילא הריהו אוסר על דיירי החצר לטלטל חפצים מביתם לחצר, ולהיפך. ויש אומרים שאינו נחשב כחוזר בו מביטולו אלא כאשר המבטל מוציא חפצים מביתו לחצר, שאז הוא נראה כמחזיק

הלוח היומי

ט' באלול | רבי צדוק ב"ר יעקב הכהן זצ"ל, מלובלין, בעל צדקת הצדיק, פרי צדיק, מחשבות חרוץ ועוד

ביום זה נולד דן בן יעקב אבינו ע"ה, ובתאריך זה גם נפטר (ב' אלפים קצ"ה-ש"כ). בשנת כ"ז, רבינו הרמב"ן זצ"ל עולה לארץ ישראל ומגיע לירושלים, מייסד בה בית כנסת ומחדש את הישוב היהודי בעיר. ביום זה בשנת תרפ"ג נפתחה בעיר וינה הכנסיה הגדולה של אגודת ישראל, במהלכה הציע רבי מאיר שפירא מלובלין את רעיון לימוד הדף היומי בש"ס שהתקבל בכל תפוצות ישראל, כאשר בשנים האחרונות אף נבחנים אלפים מהלומדים מדי חודש במוקדי הבחינה של 'דרשו' במסגרת התוכניות 'קנין תורה' ו'קנין ש"ס'.

יארצי"ט:

תר"ס: רבי צדוק ב"ר יעקב הכהן זצ"ל, מלובלין, בעל צדקת הצדיק, פרי צדיק, מחשבות חרוץ ועוד.
תרצ"ד: רבי אהרן מנחם מנדל ב"ר שלמה יהושע דוד גוטרמן זצ"ל, אדמו"ר מראדזימין, בעל ליקוטי רא"ם ועוד.
תשי"ח: רבי יהונתן ב"ר צבי שטייף זצ"ל, ראב"ד בודפשט וקהל עדת יראים, בעל מהר"י שטייף, לימודי ה', חדשים גם ישנים.
תשכ"ח: רבי יצחק ב"ר יעקב פרידמן זצ"ל, מהוסיאטין, בעל שיח יצחק.
תשל"ו: רבי נחום מרדכי ב"ר אלטר ישראל שמעון פרלוב זצ"ל, מנובומינסק-קראון הייטס, בעל פאר נחום.

אדם ישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם והכספת פרוצה...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שכאשר מתעורר להם חשד, ואפילו מבוסס ביותר, על פלוני שגרם להם נזק, הם עושים דין לעצמם ותופסים ממנו ממון וכדומה.

הכלל הוא, שכל 'ראיה' או 'דברים ניכרים' שאינם עדות ברורה או הוכחה מוחלטת שיכולה להתקבל בבית דין, אסור לתפוס מהשני ממון מחמתה. הדוגמה שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא, באדם שישן בלילה בבית חברו, ולמחרת ראה המארח שהאורח נעלם, הכספת פרוצה ונגנב מתוכה כסף. לכאורה הדברים ברורים שהוא הגנב. אולם למרות זאת, אסור לו לעשות דין לעצמו בענין זה, אלא עליו לתובעו בבית דין. גם להכותו כדי שיודה אסור, ולבזותו - מסתפק ה'חפץ חיים' האם מותר.

בהלכות הנלמדות היום (כלל ו' מהלכות רכילות סעיפים ח-ט-י) עוסק ה'חפץ חיים' באופן בו יש 'דברים הניכרים' שעל ידם נראה שהרכילות שסופרה היא אמת.

מעיקר הדין, באופן זה מותר לשומע להאמין, בתנאים הבאים: אם יש בכך תועלת להבא; אם אותם 'דברים ניכרים' הם חד משמעיים ואין אפשרות לפרשם לצד זכות; אם הוא ראה אותם בעיניו ולא שמעם מפי אחרים; שיהיו דברים שנוגעים לעצם הסיפור, ולא 'דברים הניכרים קצת'; והתנאי האחרון - כל ההיתר הוא רק להאמין בלבד, אך לא לספר לאחרים, ולא להפסידו בממון או להכותו מחמת כך.

אגב כך מעורר ה'חפץ חיים' בדבר שרבים נכשלים בו -

הגר"י זילברשטיין שליט"א אמר: "השאלה הנשאלת בפי כל היא, 'במה להתחזק?' אין אחד שהשאלה הזו אינה מציקה לו. והתשובה היא, חיזוק זה ענין פרטי! אישי! אל תחפש אלף ואחד חיזוקים אחרים שהדור שלנו מחבב דהיינו לקחת משהוא מהצד... ולא מחייב... אתה יודע בדיוק מה נקודת התורפה שלך, שב רגע אחד עם עצמך וכבר תדע הכל".
(ירחון "קול ברמה" - אלול תשע"ו)

נשתדל לקבל קבלה דווקא בדברים שאנו נגועים בהם (כגון אם נמשך לכעס, ביטול תורה וכדו') ונשתדל מאוד להתחזק דווקא בהם.